

ROŚCIĆ (28) *vb impf*

o jasne.

inf rościć (3). ◊ *praes 3 sg* rości (21). ◊ *3 pl* roszczą (2). ◊ *imp 2 sg* rości (1). ◊ *part praes act* roszcząc (1).

Sł stp brak, Cn s.v. rosłym czynię, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Sprawiać, aby powiększało się, rosło; grandire, grandescere facere Cn [co] (5) :*

a. *Pod względem rozmiarów (o organizmach żywych) (2) :*

α. *O roślinach (1) : [cieśla] łádzi łofnę á defzcz (ią) rości [nutriet eam]. BudBib Is 44/14.*

β. *O ciele ludzkim (1) : Bo ie [ciało] rości wilgotność/ z niegoż pochodząca/ Ktorą [práwuie z iedłá náturá gorąca. RejWiz 117.*

b. *Pod względem nasilenia (o abstraktach) (2) :*

Szereg: »pobudzać a rościć« (1): Przytępuie do tego złego wielka wiela ludzi złość y nieprawość/ ktorzi álbo pobudzaią á rofzczą [vel excitent alantque] drugich niezgody/ [...] álbo pobudzone mogąc vhamować/ niechcą. ModrzBaz 66v.

W przeni (1) :

Zwrot: »[komu] serce rościć« = wzmacniać, sprawiać, że ktoś nabiera pewności siebie, otuchy, śmiałości, odczuwa zadowolenie (1): Wielka to iest rzecz pan w [spráwiedliwości/ Tá złym [strách] czyni/ dobrym ferce rości. RejZwierc 226.

c. *Pod względem ilości (o płynach) [komu] (1) : nafienie rzepne/ mężczyznan nafienie rości. FalZioł I 119d.*

2. *Sprawiać, aby żyło, wegetowało, rozwijało się (o roślinach) [co] (1) : Oracz dawłszy łufzne dáry/ Proził nabożnie Cerery: Táki mi pry ięczmien rości/ By niemiał pług ani ości. BierEz O2.*

3. *Sprawiać, aby wyrastało a. odrastało; też sprawiać, aby rosło obficie a. bujniej (o włosach, zębach) [co] (14) :*

Zwroty: »rościć włosy« [w tym: komu (1)] [szyk zmienny] (12): Theż gdy tymi łoki pomażefz głowę parchowatą/ rości na niey włofi/ y także na brodzie gdy thymi łoki będziez namazował miefcze gołe FalZioł I 27d; Myfze Layno w oczcie ro[pu]fzczone/ thym głowę oblażłá mazać/ włofy rości/ głowę parfziwą leczy FalZioł I 144d [idem [SienHerb]], [ę]d, I 15d, 27a, 117a, 127d (10); capillos facere, Rościć włofy. Mącz 34c; SienLek T[tt] 2; [SienHerb 175a (Linde)].

»rościć zęby« [w tym: komu (1)] [szyk zmienny] (2): Takiefz theż mozg kurzy warzony/ rości zęby richło/ gdy będą nim działła pocierane. FalZioł V 80v; Rozdział Dzięwiątynafty. O Vściech [...]. Nád to iáko Dzięciom zęby rościć SienLek 74.

4. *Sprawiać, aby zrastało się a. zarastało, spajać, goić, zabliźniać [co] (8) :*

Zwroty: »ciało (w ranach) rościć« [szyk zmienny] (4): Też blaywas ciało rości wranach złych/ á tak ie goij. FalZioł III 36d, II 12a, III 41c, V 109v; [Długi śmolnik [tj. kokornak] iesth ocieraiący y zagrzewaiący/ á thák iest dobry w goieniu ran rofzcząc w nich ciało. SpiczZioł 9 (Linde)].

»mięso rościć (w ranach)« [szyk zmienny] (4): Ten oleiek [z żółtek jajecznych] rości mięfo w ranach, goij y nie da fie iątrzyć. FalZioł II 22v; Mać na wśelkie rany: ktora richło mięfo w nich rości y napełnia ciałem. FalZioł V 116v, V 113v, 114v; [SienHerb B#].

Formacje współrdzenne cf ROŚĆ.

Cf 2. ROŚCIENIE

MPi